Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Oslo, 1. oktober 2021

Høringssvar - IFRS-tilpasning av årsregnskapsforskrifter - IFRS 17 Forsikringskontrakter (Deres ref.: 21/2550)

1. Innledning

Vi viser til Finansdepartementets høringsbrev av 1. juli 2021 med forslag til anvendelse av IFRS 17 *Forsikringskontrakter* i norske forsikringsforetaks selskapsregnskaper.

Innregning og måling av forsikringskontrakter etter IFRS 17 vil i vesentlig større grad enn dagens regler, bidra til at de forutsetningene som blir benyttet til måling av forsikringskontrakter er oppdatert ved regnskapsavleggelsen. Videre inneholder IFRS 17 detaljerte og omfattende regler som både gir tydeligere krav og økt presisjon i regnskapsavleggelsen.

IFRS 17 forventes godkjent for bruk i EU. Både regnskapsprodusenter og -brukere kan ha betydelig fordel av at norske selskapsregnskaper er sammenlignbare med regnskaper for andre europeiske forsikringsselskaper. Argumentet om hensyn til sammenlignbarhet vil selvsagt også gjelde tilsvarende for sammenligning mellom selskapsregnskaper og konsernregnskaper avlagt etter IFRS 17 i Norge.

Overordnet støtter PwC at enkelte norske forsikringsforetak gis adgang til å anvende IFRS 17 i selskapsregnskapet. Vi anbefaler enkelte justeringer i det foreslåtte regelverket, både ved at det gis en anledning til å anvende IFRS 17 i selskapsregnskapet for livsforsikringsforetak og at plikten til å anvende IFRS 17 i selskapsregnskapet for enkelte store skadeforsikringsforetak gjøres valgfri. Våre synspunkter på disse forslagene utdypes i høringssvarets punkt 2 og 3.

Endring i regnskapsreglene påvirker også enkelte andre regulatoriske områder. Dette er kort kommentert i punkt 4 sammen med andre forhold av betydning som vi har identifisert og anbefaler løst i forbindelse med fastsettelsen av forskriften.

2. IFRS 17 for livsforsikringsforetak

Valgadgang
Med bakgrunn i en målsetting om høy grad av sammenlignbarhet mellom livsforsikringsforetakene, foreslås det at livsforsikringsforetak ikke gis adgang til å benytte IFRS 17 for måling og innregning av forsikringskontrakter i selskapsregnskapet.

Flere livsforsikringsforetak inngår i konsernregnskap som avlegges i samsvar med IFRS. Dette betyr at selskapsregnskapene må omarbeides med mindre det gis adgang til anvendelse av IFRS 17 i selskapsregnskapet. Slik omarbeiding har en betydelig kostnadsmessig side som kan unngås ved å gi foretakene en valgadgang til å anvende IFRS 17. Filialer av utenlandske foretak kan måtte rapportere etter IFRS for selskapsregnskapsformål. Et forbud mot å avlegge regnskap som følger måle- og innregningsregler etter IFRS 17 betyr at filialen må utarbeide to regnskaper; ett for rapportering i Norge etter særnorske regler og ett for selskapsregnskapsformål i tråd med IFRS 17. En slik løsning

innebærer økte kostnader for filialene, og vi ser ikke gode grunner for å pålegge særnorske regler for et regnskap som uansett ikke er offentlig tilgjengelig.

Enkelte livsforsikringsforetak har en portefølje av risikoprodukter som er sammenlignbar med deler av porteføljen til skadeforsikringsforetak. Begrenses livsforsikringsforetakenes mulighet til å utarbeide regnskaper i tråd med IFRS 17, vil også sammenlignbarheten mellom foretak med likheter i porteføljene begrenses.

I høringsforslagets punkt 3.6.1 uttrykker man følgende vedrørende pliktig anvendelse av IFRS 17 for store skadeforsikringsforetak: "*For disse foretakene samt for brukerne av regnskapet, vil det være en fordel om samme regnskapsprinsipper anvendes i selskapsregnskapet" (*som konsernregnskapet). Etter vår mening er argumentet gyldig også for livsforsikringsforetaks selskapsregnskap, dog ikke som en plikt.

Innsnevring av skjønnsrommet
I høringsnotatet fremkommer følgende i pkt. 2.7.5 : *"For å sikre ensartet praksis, kunne det vært hensiktsmessig med nærmere regulering som innsnevrer skjønnsrommet. Innsnevring av skjønnsrommet for anvendelse av IFRS 17 gjennom forskriftsregulering, er imidlertid krevende å gjøre uten nærmere erfaring"*. Finanstilsynets resonnement innebærer i praksis begrensninger knyttet til anvendelsen av IFRS 17. Vi er enige i at begrensninger i anvendelsen av regnskapsstandarden ikke bør forskriftsfestes og at denne typen innskrenkninger i anvendelsen av IFRS 17 ikke bør vurderes nærmere. Foretakene er pliktige til å gi opplysninger om vesentlig skjønnsanvendelse i samsvar med IAS 1.

Måleregler i selskapsregnskapet ved blandet konsern
Forslagets utforming skaper en usikkerhet om måleregler i selskapsregnskapet for investeringer i datterselskap som er skadeforsikringsforetak. For et forsikringskonsern som utarbeider IFRS-konsernregnskap i samsvar med regnskapslovens § 3-9, vil en konsekvens av høringen være at skadeforsikringsforetaket pålegges bruk av IFRS 17 i selskapsregnskapet, mens det vil være et forbud for livsforsikringsforetaket. Etter årsregnskapsforskriften for livsforsikringsselskap § 3-7 vil investeringen i skadeforsikringsforetaket antakelig regnskapsførers etter egenkapitalmetoden og dermed må man omarbeide resultatene fra skadeforsikringsforetaket fra IFRS til regnskapslovens regler. Dette kravet fremkommer ikke tydelig i utkastet til endringer i årsregnskapsforskriften.

Noteinformasjon
Høringsforslaget inneholder ikke vesentlige endringer i krav til noteinformasjon. Noteopplysningene i IFRS 17 knyttet til forklaring av de innregnede beløpene, vil etter vår mening bidra til økt sammenlignbarhet mellom foretakene, da blant annet opplysninger om antatt konfidensintervall for risikojusteringen for ikke-finansiell risiko skal opplyses.

Kunderegnskapet
Valgadgangen til anvendelse av IFRS 17 kan generelt gi noe mindre grad av sammenlignbarhet, men dette vil i stor grad kunne kompenseres gjennom noteinformasjon. I høringen er en generell adgang for alle foretak diskutert, og det er påpekt at en slik løsning vil kreve noteinformasjon om kunderegnskapet. Regelverket for kundetildelinger har vært diskutert og er i endring. Nåværende regler tildeler kundemidler i stor grad basert på IAS 39. Finanstilsynet foreslo den 2. juli 2019 at egne regler for verdsettelse for kundetildelingsformål i stedet forskriftsfestes. Som følge av overgangen til IFRS 9 vil manglende forskriftsfesting medføre at kundetildelingen endres for foretak som avlegger IFRS-regnskap i samsvar med regnskapslovens § 3-9. Siden reglene om kundetildeling er i endring vil det for disse foretakene antakelig være nødvendig med informasjon i noter om kundetildelingen, dersom tildelingen vil basere seg på og avvike fra regnskapsmessig verdi av eiendelene. Tilsvarende

krav til noteopplysninger vil, som påpekt i høringen, bli aktualisert dersom man gjennomfører en valgadgang til å måle forsikringskontrakter i samsvar med IFRS 17. Vi mener at det som følge av at kundetildelingsregelverket er i endring, likevel vil være sannsynlig at noteopplysninger om kundetildeling, som beskrevet i høringen, må utarbeides på sikt, og dermed vil utarbeidelse av denne noten om kundetildeling ikke vil være en ulempe for foretakene.

Oppsummert
Etter PwCs syn bør alle livsforsikringsforetak ha en valgadgang til å anvende IFRS 17 i selskapsregnskapet. Dette kan gi økt sammenlignbarhet over landegrensene og kan bidra til kostnadsbesparelse for foretak som inngår i konsern- og/eller selskapsregnskap som avlegges i samsvar med IFRS 17. Videre vil dette kunne bidra til sammenlignbarhet mellom skadeforsikringsforetak og livsforsikringsforetak som kun har risikoprodukter.

Det bør ikke vurderes å begrense skjønnsanvendelsen i IFRS 17 da vesentlig skjønnsanvendelse uansett skal opplyses om i noter.

Videre mener vi at notekravene må tilpasses en eventuell valgadgang, og at en note om kundetildeling antakelig vil være nødvendig på sikt.

For foretak som inngår i konsern anbefaler vi at reglene tydeliggjøres.

Vi viser til våre kommentarer i del 4 knyttet til utarbeidelse av konsernregnskap i samsvar med årsregnskapsforskriftene.

3. IFRS 17 for skadeforsikringsforetak

Valgadgang
I høringsnotatets pkt. 3.6.1 første avsnitt uttales det at det vil det være en fordel for både foretakene selv og brukerne at det benyttes samme regnskapsprinsipper i selskapsregnskapet og konsernregnskapet. Det foreslås derfor at skadeforsikringsforetak som inngår i IFRS-rapporterende konsern, skal ha en plikt til å anvende IFRS 17 i selskapsregnskapet. Samme plikt innføres også for børsnoterte foretak som ikke inngår i konsern. Her er det lagt vekt på at regnskapsreglene og kapitalkravsreglene hver for seg nå står på egne ben. For alle andre skadeforsikringsforetak gis det en valgadgang til å anvende IFRS 17 i selskapsregnskapet.

Vi støtter en løsning hvor børsnoterte foretak som ikke utarbeider konsernregnskap, plikter å utarbeide sitt selskapsregnskap i samsvar med IFRS.

Flere egenforsikringsselskaper (captives) inngår i konsern hvor konsernregnskapet utarbeides etter IFRS og de regnes dermed som store foretak etter §1-5 i forskriften. Som store foretak må de innregne og måle forsikringskontrakter i samsvar med IFRS 17 i selskapsregnskapet. Disse pålegges med det strengere krav enn mellomstore og små skadeforsikringsforetak. Egenforsikring er konsernintern og transaksjoner mellom mor- og datterselskap vil være eliminert i konsernregnskapet, herunder poster som måles og innregnes i samsvar med IFRS 17 i captivets selskapsregnskap. Siden regnskapspostene elimineres i konsernregnskapet anser vi det ikke nødvendig å pålegge foretakene en plikt til å anvende IFRS 17, men heller gi dem en valgadgang. Eventuell gjenforsikring som egenforsikringsselskapet har anskaffet vil være å anse som en ordinær forsikring for konsernet som faller utenfor virkeområdet til IFRS 17.

Det kan være filialer som tilfredsstiller definisjonen av store forsikringsforetak som inngår i utenlandske foretak hvor regnskapet ikke utarbeides etter IFRS, men etter lokale regnskapsregler i hjemstaten. De må i tilfelle utarbeide regnskap i samsvar med IFRS 17 for norske formål. En slik løsning innebærer økte kostnader for filialene, og vi ser ikke gode grunner for å pålegge særnorske regler for et regnskap som uansett ikke er offentlig tilgjengelig.

Noteopplysninger
I høringsforslaget fremkommer følgende i punkt 3.6.3: *"Det foreslås derfor at opplysningskravet i § 5-9 første ledd om å gi bransjefordelte opplysninger om ikke opptjent bruttopremie og erstatningsavsetning, fortsatt skal gjelde skadeforsikringsforetak som anvender IFRS 17"*

Vår forståelse er at reglene for innregning og måling etter IFRS 17 ikke nødvendigvis vil samsvare med eksisterende bransjeinndeling i årsregnskapsforskriften for skadeforsikringsforetak. IFRS 17 krever en måling gjennom et porteføljeprinsipp. Denne porteføljeinndelingen baserer seg på forsikringskontrakter som er eksponert for en sammenlignbar risiko (subject to similar risks) og styrt samlet (managed together). Porteføljen vil danne grunnlaget for videre måling av kontraktene.

Videre er "avsetning for ikke opptjent bruttopremie" og "erstatningsavsetning" to begrep som ikke videreføres i IFRS 17. Selv om IFRS 17 har en avsetning hvor komponentene ligner på disse to, vil det være forskjellige fra dagens regelverk.

En videreføring av eksisterende notekrav som ikke harmonerer med hvordan kontraktene måles etter IFRS 17, kan være krevende for foretakene å følge. Vi anbefaler at notekravet tilpasses måten forsikringskontrakter innregnes og måles på etter IFRS 17.

Oppsummert
Etter PwCs syn bør skadeforsikringsforetak, herunder captives, som inngår i IFRS-rapporterende konsern, tillates å anvende IFRS 17 i selskapsregnskapet gjennom en valgadgang. Dette kan bidra til kostnadsbesparelse for foretak hvor konsern- og/eller selskapsregnskap ikke avlegges i samsvar med IFRS 17.

Vi mener at en videreføring av notekravene i årsregnskapsforskriftens §5-9 ikke er hensiktsmessig for foretak som avlegger årsregnskap i samsvar med IFRS 17.

4. Andre forhold av betydning

Blandede finanskonsern - ensartede prinsipper
Et konsernregnskap kan inkludere både livs- og skadeforsikringsforetak. Både årsregnskapsforskriften for skadeforsikringsforetak og årsregnskapsforskriften for livsforsikringsforetak regulerer hvordan konsernregnskap som inneholder skadeforsikrings- og livsforsikringsforetak skal anvende de respektive årsregnskapsforskriftene "så langt det passer". Med ulike anvendelse av IFRS 17 i årsregnskapsforskriftene åpnes det for ulik fortolkning av hva som ligger i "så langt det passer". Vi er kjent med at det derfor er ulike fortolkninger om bruken av ensartede prinsipper for slike konsernregnskap.

Vår anbefaling er at endringen av forskriftene er en god anledning til å gjøre reglene som gjelder for ulike finanskonsern klarere og mer ensartet.

Konsekvenser for forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak
Forsikringsforetak som inngår i et blandet konsern, hvor konsernregnskapet utarbeides etter årsregnskapsforskriften for banker m.v. § 1-4 første ledd (b), vil etter forskriftens ordlyd måtte anvende IFRS 17 for regnskapsføring av forsikringskontrakter for konsernformål. Dette må gjennomføres om ikke det fastsettes en forskriftsbestemmelse som eksplisitt gir slike konsern unntak fra å innregne og måle forsikringskontrakter etter IFRS.

Vi antar formålet med bestemmelsen i § 1-4 første ledd bokstav b i årsregnskapsforskriften for banker m.v. er å gi anledning til forenklede regler i tilfeller der enkelte bestemmelser i IFRS vurderes å være særlig krevende å etterleve for unoterte institusjoner.

Slik det også påpekes i høringsforslaget, er IFRS 17 en kompleks regnskapsstandard, som forsikringsforetakene vil finne krevende å implementere. Dette taler dermed for at forenklede regler vurderes i dette tilfellet, slik at forsikringskontrakter som inngår i konsernregnskap etter årsregnskapsforskriften for banker m.v. § 1-4 første ledd bokstav b kan innregnes og måles som i det underliggende selskapsregnskapet.

Vi anbefaler derfor at slike finansforetak enten gis et unntak i kapittel 3 i årsregnskapsforskriften for banker m.v. fra å anvende IFRS 17 for forsikringskontrakter i konsernregnskapet, eller at det gis utsettelse for implementering av IFRS 17, slik som det tidligere har blitt gjort for andre IFRS-standarder.

Sammenhengen mellom regnskapsreglene og Finansforetaksloven knyttet til utdelinger
Med utgangspunkt i regnskapsmessige størrelser gir Finansforetakslovens § 10-6 begrensninger i utbytteutdelinger. Finansforetakslovens § 10-6 (3) krever at selskapene gir melding til Finanstilsynet dersom styret beslutter å fremme et forslag om utdeling som innebærer at samlet utbytte for ett enkelt år overstiger 50% av årsresultatet i det sist godkjente årsregnskapet.

Etter Finansforetaksloven § 10-8 kan foretakene ikke beslutte større utdeling enn foregående års resultat, siden egenkapitalen i praksis foreslås satt ned. En reduksjon av egenkapitalen krever Finanstilsynets godkjenning. Reglene om utbyttebegrensninger i Finansforetaksloven ble implementert på et tidspunkt hvor det var klare sammenhenger mellom regnskapsstørrelser og foretakenes kapitalkrav. Dagens solvensregler regulerer foretakenes kapitalbehov. Reglene om utbyttebegrensninger i Finansforetaksloven innebærer i praksis kapitalkrav som kommer i tillegg til solvensreglene.

I høringsforslagets punk 2.7.3 er det påpekt at: "*Endrede regnskapsprinsipper har i utgangspunktet ingen konsekvenser for et foretaks soliditet og dermed heller ikke betydning for Finanstilsynets vurderinger om utbyttebegrensninger*".

Så lenge regnskapsprinsipper i utgangspunktet ikke har konsekvenser for et foretaks soliditet, slik Finanstilsynet påpeker, er det ikke behov for utbyttebegrensninger basert på årsresultatet. Dette underbygger at reglene i Finansforetaksloven om begrensninger i utdelinger basert på årets resultat er overflødige når en har et solvensregelverk som allerede regulerer foretakets soliditet.

Vi mener derfor at reglene i Finansforetaksloven om begrensninger i utdelinger basert på årets resultat bør oppheves.

Skatt
Skatteloven § 8-5 regulerer beskatningen av forsikringsvirksomhet, herunder bestemmelser om tidfesting. Både for skadeforsikrings- og livsforsikringsforetak knyttes skattereglene direkte til

regnskapsreglene. Innføring av IFRS 17 i selskapsregnskapet vil derfor ha skattemessige implikasjoner med mindre reglene endres.

Definisjonen av store forsikringsforetak
Vi konstaterer at definisjonen av store foretak er ulik mellom årsregnskapsforskriftene for forsikringsforetak og regnskapsloven.

Etter begge årsregnskapsforskriftenes § 1-5 defineres store foretak som:

a) *Foretak som inngår i konsern der konsernregnskapet utarbeides etter internasjonale regnskapsstandarder i samsvar med regnskapsloven § 3-9 og*
b) *Foretak som har utstedt verdipapirer på regulert marked i en EØS-stat.*

Etter regnskapslovens § 1-5 er store foretak definert som:

1. *allmennaksjeselskaper,*
2. *regnskapspliktige hvis aksjer, andeler, grunnfondsbevis eller obligasjoner noteres på børs, autorisert markedsplass eller tilsvarende regulert marked i utlandet, eller*
3. *andre regnskapspliktige dersom det er fastsatt i forskrift gitt av departementet.*

Lovbestemmelsene ovenfor innebærer at et allmennaksjeselskap som ikke er notert på regulert marked er å anse som et stort foretak etter regnskapsloven. Det er imidlertid ikke definert som stort foretak etter årsregnskapsforskriftene.

Videre vil et forsikringsforetak anses som *stort* ved oppfyllelse av følgende kriterium: *"Foretak som inngår i konsern der konsernregnskapet utarbeides etter internasjonale regnskapsstandarder i samsvar med regnskapsloven § 3-9"* (vår understreking). Begrepet "inngår i konsern" er egnet til å skape uklarhet da det kan forstås å omfatte både datterselskaper som konsolideres i samsvar med IFRS 10 og eierskap med mindre eierinnflytelse som for eksempel innregnes etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet.

Vår vurdering er at det er ulike definisjoner, og uklar begrepsbruk i disse regelsettene er egnet til å skape uklarhet. Vi anbefaler at regelsettene gjennomgås for å klargjøre definisjoner og begrepsbruk.

Oppsummert
Etter PwCs syn er reglene for utarbeidelse av konsernregnskap i tråd med årsregnskapsforskriftene, egnet til å skape uklarhet om hvordan datterforetak som også er forsikringsforetak skal innarbeides. Vi anbefaler at regnskapsprinsippene ved utarbeidelse av konsernregnskap for blandede forsikringskonsern tydeliggjøres.

For forsikringsforetak som konsolideres i et blandet finanskonsern etter årsregnskapsforskriften for banker og finansieringsforetak m.v. anbefaler vi enten et unntak fra innregning av forsikringskontrakter etter IFRS 17 eller utsettelse av implementeringen i konsernregnskapet.

Vi mener at reglene i Finansforetaksloven om begrensninger i utdelinger basert på årets resultat bør oppheves.

Definisjonene av store foretak i årsregnskapsforskriftene er egnet til å skape uklarhet og bør tydeliggjøres.

5. Avslutning

Vi mener at implementering av IFRS 17 vil øke kvaliteten og sammenlignbarheten i regnskapsrapporteringen for forsikringsforetak gjennom bl.a. kravene til å benytte oppdaterte og markedskonsistente forutsetninger.

Vi viser til oppsummeringen av våre merknader under hvert punkt over.

Skulle det være spørsmål til ovenstående står vi selvsagt til disposisjon.

Med vennlig hilsen
PricewaterhouseCoopers AS

Lars Kristian Jørgensen
Partner
(sign)

Thomas Steffensen
Partner
(sign)